

Med propadanjem in novim življenjem

Več kot 500 gradov in dvorcev je vpisanih v register nepremične kulturne dediščine. Večinoma gre za ruševine, nekaterim pa preti, da bodo to kar kmalu

BOŽO ZORKO

Raziskovalci sodobnih trendov v turizmu ugotavljajo, da je kultura vedno pomembnejša pri oblikovanju sodobne turistične ponudbe in magnet za privabljanje novih gostov. Če je to nekoč veljalo predvsem za kraje, ki že desetletja privabljajo obiskovalce prav zaradi kulturne dediščine, to vedno bolj velja tudi za tiste, ki šele postajajo prepoznavni zaradi zapuščine prednikov ali dela sodobnikov. Že tradicionalni kraji, ki jih morate obiskati prav zaradi tega, se raztezajo vse od Kitajske pa do Egipta, Grčije, Italije, Francije in še veliko drugih je.

Že v pradavnini so bili poseljeni tudi naši kraji, Rimljani so pustili kar veliko nahajališč, ki jih arheologi pridno izkopavajo. Srednji vek in leta po njem so pustila bogato nasledstvo v Evropi in v to obdobje sodijo tudi številni gradovi in dvorci pri nas. Več kot 500 jih je vpisanih v register nepremične kulturne dediščine, a večinoma gre za ruševine. Tudi njihovo lastništvo je zelo različno. Nekateri so v zasebni lasti, kar nekaj jih je v lasti raznih podjetij ali občin, 42 kulturnih spomenikov je v lasti države. Od tega je 24 gradov.

Zadnja leta je država pri obnovi te dediščine naredila kar nekaj, a še zdaleč ne dovolj. Poglavitni razlog je seveda premalo denarja. Lani ga je bilo za obnovo vseh 42 spomenikov, ki so v lasti države, na voljo nekaj več kot 700 tisoč evrov. A hkrati moramo vedeti, da je prenova grajske arhitekture, v primerjavi s pravo sakralno, precej zahtevnejša. Za sakralno

arhitekturo je vsebina znana vnaprej, pri obnovi grajske arhitekture pa je zgodba drugačna. Samo "gradbeniška" prenova namreč še ne pomeni tudi ustrezne revitalizacije, saj le nove vsebine lahko vrnejo življenje starim gradovom ali dvorcem. Če so ti pred stoletjem služili nekemu namenu, danes za to niso več potrebni, v večini pa tudi nimajo več gospodarskega zaledja, ki jih je ohranjalo pri življenju. Če odmislimo težave, ki jih ima stroka z obnovo, je poglavitna težava danes najti pravo vsebino, ki bo gospodarsko dovolj zanimiva in bo prinašala denar, a hkrati ne bo okrnila spomeniške vrednosti gradov in dvorcev. Prav zaradi tega so zanimivi in vredni obiska.

Težava je najlažje rešljiva, če takšno spomeniško zaščiten stavbo uporablja kakšna proračunsko financirana ustanova. V kar nekaj gradovih so domovanje našli muzeji. Na primer v Mariboru in na Ptujju. V nekaterih so razni zavodi, predvsem s področja kulture, tudi šole in podobne ustanove se najdejo, žal pa je še veliko takšnih, ki žalostno samevajo in počasi propadajo. Že v naši bližini jih je kar nekaj: Borl, Dornava, Negova, Viltuš, Štatenberg. Če torej odmislimo življenje v gradovih, ki ga plačujejo razni proračuni, pravzaprav ne najdemo pravega načina, kako bi jih oživili. Razlog je preprost: ni denarja za celovito obnovo in učinkovito trženje. Lahko bi sicer zapisali, da je vsega kriva država, a tako preprosto vendarle ni. Državi sicer lahko upravičeno očitamo, da premalo denarja nameni za obnovo,

Otočec je dokaz, da se da tudi turistično ponudbo gradov uspešno tržiti. (Janko Rath)

da ni dovolj davčnih in drugih spodbud za podjetja in posameznike, ki se lotevajo obnov, ne moremo pa ji očitati pomanjkanje podjetniške žilice, ki bi gradovom in številnim dvorcem dala nove vsebine in s tem novo življenje. To namreč v kapitalizmu nikoli ni bila vloga države. In ker takšne zgradbe niso primerne za kakšno obrtno ali industrijsko dejavnost, je pravzaprav edina možnost ohranjanja te dediščine s turizmom.

Imamo kar nekaj primerov, kako se to lahko počne, a vsi kažejo, da revitalizacija gradov in dvorcev ni mogoča brez močnega in bogatega lastnika, ki pa ne sme misliti samo na ekonomski interes. Začnimo s primerom, ki je

sicer bolj obroben, zgovorno pa kaže na težave. Že nekaj let se v muzeju na ptujskem gradu trudijo oživiti gostinstvo v bivši konjušnici. Sami se s to dejavnostjo ne bodo ukvarjali, morebitni najemniki, ki so se oglasili, pa so si premislili, takoj ko so izvedeli, da bi morali v obnovo vložiti okoli 800 tisoč evrov. Če k temu prištejemo še vložek v gostinsko opremo, se račun ne izide.

Tudi račun z obnovo starega hotela Palace v Portorožu se še ni izšel. Stroški obnove so na kolena spravili nič krive hotele Life Class, ker so pač v sistemu Istrabenz in morajo plačevati ceno obnove Palaca. Svetli izjemi sta grad Mokrice in Otočec.

Otočec

Grad Otočec je v svoji osem stoletij dolgi zgodovini, prvič je bil omenjen leta 1252, sicer doživel veliko preobrazb in bil v lasti številnih plemiških družin. Krka je dobila grad v upravljanje v 70. letih in ga vključila turistično ponudbo hčerinske družbe Term Krka.

O izkušnjah z upravljanjem gradu je direktor Term Krka Jože Berus dejal:

"Hotel Grad Otočec smo leta 2007 popolnoma obnovili. Ker je otoški grad nacionalni spomenik prve kategorije, smo pri njegovi obnovi upoštevali smernice konzervatorjev. Tako je, čeprav zagotavlja udobje za najzahtevnije goste, ohranil avtentično arhitekturo.

klubvečer
ker cenimo vaše zaupanje

ZARADI VELIKEGA ZANIMANJA
RAZPISUJEMO DODATNI ODHOD NA
POMLADNI CIPER IZ MARIBORA 18.5.2012.

KOMPAS

POMLAD NA TURKIZNEM CIPRU

Tudi v letu 2012 doživite pomlad na Cipru. Tokrat vas od 16. marca do 18. maja peljemo na severni del otoka. Ta del otoka zaznamujeta romantično pristaniško mesto Kirenija in področje Famagusta z dolgimi peščenimi plažami. Povprečna temperatura marca je 20, aprila 23, maja pa že 27 stopinj celzija.

Samo dobri dve uri poleta iz Ljubljane ali Maribora in že boste uživali mir in vonj pomladi. Ciper pomladi je prispodoba popolnega od-dih. Predstavljajte si kako zadihate topel mediteranski zrak, na Cipru bo pomladi ravno prav topla. Pravijo, da je Ciper otok ljubezni, lepote in mitov. Upravičeno. Mit o boginji lepote Afrodit, vas bo spremljal na vsakem koraku; v čudovitih vrto-vih z vonjem po agrumih in jasmínu, nasadih mandljev in oljk, omamnih borovcih. Da ne govorimo o čudovitih peščenih plažah in prijaznih domačinih. Privoščite si oddih na Cipru!

Hotel ACAPULCO RESORT & CASINO 5*

Košček nebes, obdan z zimzeleno vegetacijo, ki se razprostira na 100.000 m², ob kilometer dolgi peščeni plaži, vas bo navdušil. Sprostili se boste v odličnem wellness centru, navdušil vas bo ogromen zunanji bazen. Zgodovinsko bogato mesto Kirenija je v bližini hotela. V hotelu te kakovosti ne manjka niti casino. Celotno hotelsko naselje je razgibano, obdano z borovci, sestavljeno je iz glavne stavbe, več sosednjih stavb in predela z bungalovi.

Hotelska ponudba: 3 restavracije: Aqua, SunSet in Beach. Kavarnica in restavracija Bistro, bari Disco, Aphrodite, hotelski bar, bar ob bazenu, jacuzzi, Acapulco Ocean Spa & Wellness (vse vrste sprostitvenih terapij, masaže, lepotni tretmaji, shiatzu, ayurveda, turške kopeli, ogrevan notranji bazen, savna, fitnes). V hotelu je tudi frizer, casino in mini market.

Sobe: so nove, moderno in stilno opremljene (klima, TV, mini bar, telefon, sušilec za lase, bakan).

Prehrana: samopostrežna zajtrk in večerja, bogata z lokalnimi in mednarodnimi specialitetami.

Športna ponudba: vodni park, tenis, košarka, namizni tenis, odbojka na plaži, za doplačilo: golf igrišče Korineum Golf & Country Club, od hotela oddaljeno pribl. 5 km.

Spletna stran: www.acapulco.com.tr

V POSLOVALNICAH KOMPAS
VAS ČAKA KATALOG!

CENA 459 € namesto 619 €

POZOR! Ta cena velja samo za starejše od 55 let ter za vse, ki potujejo v vaši družbi!

55+

CENA VKLJUČUJE: povratni letalski prevoz na relaciji Maribor - Ercan - Maribor (tehnični postanek v Antalyi), letalske in varnostne pristojbine ter dodatek za gorivo, prigrizek in brezalkoholno pijačo ter kavo in čaj med poletom, transfer od letališča do hotela in obratno, 7 x polpenzion v hotelu 5*, poldnevni izlet v Kirenijo z vključeno vstopnino v trdnjavo, pijača pri večerji, Kompas-ovega predstavnika.

MOŽNA DOPLAČILA: (ob prijavi) enoposteljna soba: 120 €; (na poti) fakultativni izlet: polotok Karpas, Famagusta, ciprski večer, Nikozija. Popusti: tretja odrasla oseba v dvoposteljni sobi z dodatnim ležiščem: popust 5%; 1 otrok 2-12 let v hotelu z 2 odraslima: 250 €; 2 otrok 2-12 let z 2 odraslima: 355 €.

SPLOŠNI POGOJI IN NAVODILA ZA TURISTIČNE ARANŽMAJE, ki so kot sestavni del programa in pogodbe/voucherja, so vam kot posebna tiskana priloga na voljo v vseh poslovalnicah KOMPASA in drugih pooblaščenih agencijah. Izvajalec potovanj je KOMPAS d. d., Pražakova 4, Ljubljana, tel. 01 20 06 111.

Informacije in rezervacije: KOMPAS MARIBOR 02/2346 950 • KOMPAS PTUJ 02/7980 970 • KOMPAS MURSKA SOBOTA 02/5241 577

• samo za bralce Večera:
v hotelu 5* pijača pri
večerji brezplačno
• odhod iz Maribora
• ugodna cena